

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням 33 сесії 8 скликання
Старосамбірської міської ради
від 11 липня 2024р. №2046

Міський голова
Ігор ТРУХИМ

ПРОГРАМА
з моніторингу за станом якості питної води з
громадських криниць на території
Старосамбірської міської територіальної громади
Самбірського району Львівської області
на 2024 рік

2024

ЗМІСТ

ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

ВСТУП

1. ПІДСТАВА ДЛЯ РОЗРОБКИ ПРОГРАМИ

2. ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ПРОГРАМИ

2.1. Сутність Програми

2.2. Загальна характеристика району

2.3. Оцінка екологічного стану природних ресурсів району

2.4. Висновки

3. МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

4. СКЛАД ФУНКЦІЙ І ЗАДАЧ, ЩО ВИРІШУЮТЬСЯ ЗГІДНО ПРОГРАМИ МОНІТОРИНГУ

4.1. Зasadничі (теоретико-методологічні) положення формування Програми

5. ЗАХОДИ ТА ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

5.1. Основні завдання і заходи програми та їх фінансування

5.2. Строки реалізації основних завдань

6. МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

6.1. Організаційне та нормативно-правове забезпечення

6.2. Фінансове забезпечення

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

ДОДАТКИ

ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

<i>Назва</i>	Програма з моніторингу за станом якості питної води громадських криниць на території Старосамбірської міської територіальної громади Самбірського району Львівської області на 2024 рік
<i>Термін реалізації</i>	2024 рік
<i>Підстава для розробки</i>	Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» Постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 року №391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля» Указ Президента України від 23 березня 2021 року №111 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 березня 2021 року «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації»
<i>Ініціатор розроблення програми</i>	ДУ «Львівський ОЦКПХ МОЗ України»
<i>Учасники програми</i>	Старосамбірська міська рада, ДУ «Львівський ОЦКПХ МОЗ України»
<i>Мета</i>	Розробка комплексу завдань і заходів, спрямованих на здійснення протягом 2024 року системи моніторингу якості питної води громадських криниць для забезпечення потреб органів державного управління, місцевого самоврядування, органів охорони здоров'я та громадськості в оперативній і достовірній інформації про стан навколишнього природного середовища в Старосамбірській міській територіальній громаді
<i>Джерела фінансування</i>	Місцеві бюджети, цільові фонди охорони навколишнього середовища, кошти підприємств та інші залучені кошти.

ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА СКОРОЧЕННЯ

Моніторинг довкілля (МД) – довгострокові систематичні спостереження і контроль за навколишнім середовищем, техногенними об'єктами, процесами і явищами, що відбуваються у ньому, аналіз та оцінка їх стану з метою раціонального природокористування, прогнозування можливих змін і розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень щодо дотримання вимог екологічної та техногенної безпеки на локальному, регіональному і глобальному рівнях.

Державна система моніторингу довкілля (ДСМД) – система спостережень, збирання, оброблення, передавання, збереження та аналізу інформації про стан довкілля, прогнозування його змін і розроблення науково-обґрунтованих рекомендацій для прийняття рішень про запобігання негативним змінам стану довкілля та дотримання вимог екологічної безпеки. Вона є сумісною з аналогічними системами інших країн.

Регіональна система моніторингу (РСМД) – це складова ДСМД, що забезпечує моніторинг довкілля окремого адміністративно-територіального регіону. Вона інтегрована в загальнодержавну систему.

Локальна система моніторингу (ЛСМД) – це складова РСМД, що функціонує в межах окремого адміністративного району, міста або ж окремого об'єкту.

Відомча (Галузева) система моніторингу (ВСМД) – система МД, що належить окремим суб'єктам і інтегрована в державну та регіональну системи. на різних державному, регіональному і локальному рівнях.

ГІС - географічні інформаційні системи, комп'ютерні бази даних, поєднані з певними аналітичними засобами для роботи з просторовою інформацією.

ЗР – забруднююча речовина.

ГПК – гранично-припустима концентрація.

ПС – пункт спостереження.

НПС – навколишнє природне середовище

БЗ – база даних.

ЛЦМД - локальний центр моніторингових досліджень

ВСТУП

Система моніторингу довкілля – це система спостережень, збирання, оброблення, передавання, збереження та аналізу інформації про стан довкілля, прогнозування його змін і розроблення науково-обґрунтованих рішень для запобігання негативним змінам стану довкілля та дотримання вимог екологічної безпеки. Моніторинг охоплює спостереження за джерелами і факторами антропогенних впливів і за ефектами, які спричиняються цими впливами у довкіллі. Спостереження можуть здійснюватися за фізичними, хімічними та біологічними показниками, особливо ж перспективними є інтегральні показники стану екосистем. Моніторинг довкілля є комплексною підсистемою моніторингу біосфери і включає спостереження, оцінку і прогноз антропогенних змін стану біотичної та абіотичної складової біосфери.

Розвиток державної системи моніторингу довкілля є складовою державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, спрямованої на забезпечення конституційного права громадян на безпечне середовище існування. Моніторинг довкілля (МД) є дієвим засобом реалізації природоохоронної політики, слугує виробленню науково-обґрунтованих управлінських рішень щодо створення екологічно і техногенно безпечних умов життєдіяльності населення, збереження довкілля, забезпечення раціонального природокористування, створення достовірної інформаційної бази для прогнозування і запобігання екологічних небезпек. Об'єктивну інформацію про стан навколишнього середовища можна отримати лише на підставі багаторічного системного спостереження за змінами компонентів геосистем, які можуть бути спричинені як природною мінливістю систем, так і антропогенним впливом на них.

Програма розроблена відповідно до методичних рекомендацій з підготовки регіональних та загальнодержавних програм моніторингу довкілля, затверджених наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 24.12.2001 №487 та погоджених з МНС, МОЗ, Мінагрополітики, Держбудом, Держводгоспом, Держкомлісгоспом, Держкомземом.

1. ПІДСТАВА ДЛЯ РОЗРОБКИ ПРОГРАМИ.

Локальна програма моніторингу довкілля Старосамбірської міської територіальної громади розроблена на підставі законодавчих та нормативних актів України, що врегульовують питання створення і функціонування державної системи моніторингу довкілля, а саме:

Закон України „Про охорону навколишнього природного середовища”;

Закону України „Про місцеві державні адміністрації”;

Указ Президента України від 23 березня 2021 року №111 „Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 березня 2021 року «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації»

Постанова КМУ № 391 від 30.03.1998р. „Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля”;

Постанова КМУ № 758 від 19.09.2018 р. „Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод”;

Методичні рекомендації з підготовки регіональних та загальнодержавної програм моніторингу довкілля Мінекоресурсів України. Нормативний документ. Київ. 2001;

Постанова ВРУ від 20.02.2003 р. № 565 “Про рекомендації парламентських слухань щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства в Україні”

Указ Президента України від 4.02.2003 р. № 76/2003 “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 листопада 2002 року "Про стан техногенної та природної безпеки в Україні”;

2. СУТНІСТЬ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ПРОГРАМИ

2.1 Сутність Програми

Система моніторингу довкілля створена як інтегрована інформаційна система, що здійснює збирання, оброблення та збереження екологічної інформації для відомчої та комплексної оцінки і прогнозу стану природних середовищ, та умов життєдіяльності, вироблення обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних соціальних, економічних та екологічних рішень на рівні районної, міської, селищної та сільських влад.

Необхідність розробки довгострокової Програми моніторингу якості води громадських криниць у Старосамбірській міській територіальній громаді пояснюється необхідністю:

- ефективно реагувати на подальші негативні зміни, які спостерігаються в екологічному стані району;
- узагальнення даних екологічного стану, які накопичуються різними організаціями – суб’єктами моніторингу довкілля, з метою надання відповідних пропозицій місцевим органам державної влади для забезпечення інформаційно-аналітичної підтримки рішень, що приймаються;
- удосконалення за рахунок більш якісного інформаційного забезпечення системи контролю у сфері охорони довкілля та природокористування;
- інтеграції суб’єктів моніторингу довкілля в межах району з метою оптимізації процесів збору, первинної обробки, зберігання та передачі екологічної інформації;
- підвищенням рівня оперативності надання екологічної інформації, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій;
- забезпечення всебічного інформування населення про стан води громадських криниць Старосамбірської міської територіальної громади, підвищення у владних

структур і населення рівня екологічної культури та екологічних знань.

Першочергова увага до охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної і техногенної безпеки життєдіяльності населення – беззаперечна умова сталого розвитку регіону і, в цілому, країни. Саме тому, у відповідності до національної політики, яка чітко визначена прийнятим Рішенням Ради національної безпеки і оборони України «Про комплекс заходів щодо вдосконалення проведення моніторингу довкілля та державного регулювання у сфері поводження з відходами в Україні» (від 23.04.13 р.), яке уведене в дію Указом Президента України від 18.10.13 р. №572, на території району здійснюється політика, спрямована на створення локальної системи моніторингових досліджень, як складової загально обласної та загальнодержавної системи.

2.2. Загальна характеристика Старосамбірської міської територіальної громади.

Населення громади становить 21910 осіб, територія – 335,8 кв.км. Кількість населених пунктів – 26. Територія громади дотична до території Хирівської, Самбірської, Ралівської та Стрільківської ТГ, а також до Республіки Польща. Через територію громади протікає річка Дністер.

2.3. Оцінка екологічного стану природних ресурсів району

Найбільшими забруднювачами поверхневих водоем і надалі залишаються об'єкти житлово-комунальних підприємств, приватні домогосподарства.

Лише окремі водоносні горизонти підземних вод, що експлуатуються в районі, умовно захищені. Більшість розвіданих або діючих водозаборів підземних вод в громаді є інфільтраційними. Якість підземної води повністю залежить від якісних характеристик поверхневого стоку і потребує особливого захисту.

Викликає занепокоєння у жителів забруднення атмосферного повітря від автодоріг і т.д.

2.4. Висновки

Проблеми в екологічному стані на території громади стосуються в тій чи іншій мірі практично кожного природного ресурсу. ДУ «Львівський ОЦКПХ МОЗ України» в попередні роки здійснював певний моніторинг довкілля та має деякі напрацювання (результати досліджень питної води, поверхневої води, атмосферного повітря, шуму тощо) Проте ці роботи проводяться в обмеженому обсязі і не відображають реальний стан якості питної води, атмосферного повітря, рівнів шуму та інших показників, що можуть суттєво впливати на здоров'я населення громади.

Тому не реалізація запропонованої Програми призведе до розриву багаторічного спостереження та можливості проводити якісний порівняльний аналіз для підготовки висновків, рекомендацій та прийняття правильних управлінських рішень. Особливо важливим є моніторинг питної води громадських криниць, яку споживає населення.

Крім того, результати проведених досліджень можна буде використовувати при опрацюванні стратегічної екологічної оцінки детального планування території.

3. МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

Метою програми є розробка комплексу завдань і заходів, спрямованих на впровадження та проведення протягом 2024 року системи моніторингу довкілля, підвищення рівня виконання її основних функцій, що спрямовані на забезпечення потреб органів державного управління, місцевого самоврядування та громадськості в оперативній і достовірній інформації про стан навколишнього природного середовища в Старосамбірській міській територіальній громаді.

Під час створення системи моніторингу довкілля має бути забезпечено безперервність спостережень за складовими довкілля, максимальне використання існуючих структур системи, а також оптимізацію механізмів фінансування підтримки функціонування та розвитку системи.

Основними напрямками при створенні системи моніторингу довкілля є:

- збереження існуючих елементів, які можуть бути використані для формування структури системи моніторингу;

- створення єдиної мережі спостережень;
Основні завдання:
- покращення взаємодії між суб'єктами моніторингу та органами місцевої влади, створення інтернет-сайтів для інформування широкої громадськості про стан якості питної води з громадських криниць та запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям;
- проведення якісного порівняльного аналізу для підготовки висновків, рекомендацій та прийняття правильних управлінських рішень.

4. СКЛАД ФУНКЦІЙ І ЗАДАЧ, ЩО ВИРІШУЮТЬСЯ ЗГІДНО ПРОГРАМИ МОНІТОРИНГУ

4.1. Засадничі (теоретико-методологічні) положення формування програми

Головними принципами, які лежать в основі організації спостережень за складовими НПС і техногенними об'єктами, є наступні:

- комплексність, яка передбачає узгоджені програму і регламент робіт;
- синхронність функціонування систем та мереж спостереження;
- систематичність спостережень;
- узгодженість термінів, частоти і просторової мережі проведення спостережень.

Об'єктами моніторингу довкілля громади є стан підземних вод.

Передавання інформації між суб'єктами моніторингу здійснюватиметься за допомогою електронного зв'язку

Підземні води

Програмою моніторингу спостереження підземних вод на території громади передбачається виконувати в повному обсязі, адже контроль стану підземних вод є надзвичайно важливим з огляду на слабу захищеність їх від забруднення через поверхневі води.

Склад функцій і задач, що вирішуються згідно з програмою моніторингу:

Мережа спостереження за станом якості питної води громадських криниць у Старосамбірській міській територіальній громаді.

№ п/п	Суб'єкт моніторингу довкілля	Назва точки спостереження, адреса	Періодичність спостережень в рік	Показники, що спостерігаються або вимірюються
1	2	3	4	5
Вода криниць громадського користування				
1.	Старосамбірський відділ ДУ «ЛОЦКПХ МОЗ України»	Громадські криниці	1 раз в рік, скорочений аналіз	<u>Скорочений контроль -Хімічні дослідження:</u> амоній, присмак, перманганатна окиснюваність, <u>Бактеріологічні дослідження:</u> загальні колі-форми
			2 рази в рік	<u>Дезінфекція</u>

Загальна вартість робіт становить – **14 720,00 грн.**

5. ЗАХОДИ ТА ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

5.1. Основні завдання і заходи програми та їх фінансування

Для створення і підтримки функціонування інформаційно-аналітичної системи моніторингу навколишнього природного середовища громади та забезпечення цією інформацією місцевих органів влади планується проведення наступних заходів:

1. Створення та забезпечення функціонування інфраструктури локальної системи моніторингу довкілля як основи інтеграції відомчих та ресурсних мереж в єдину систему спостережень.
2. Розробка та реалізації угод про спільну діяльність суб'єктів моніторингу довкілля, в т.ч. організація системи обміну даними між суб'єктами моніторингу довкілля.
3. Удосконалення мереж спостережень за станом довкілля, в т.ч.:
 - інвентаризація та аналіз стану існуючих систем спостереження;
 - оптимізація використання існуючих систем спостереження;
 - обладнання та дооснащення підрозділів суб'єктів моніторингу довкілля.
4. Створення та ведення банків даних по якості питної води з громадських криниць.
5. Створення механізму комплексної оцінки, прогнозування та управління станом довкілля.
6. Удосконалення та втілення нормативно-правового та економічного механізму прийняття та виконання рішень у сфері моніторингу якості питної води громадських криниць.

5.2. Строки реалізації основних завдань

Основні етапи реалізації даної програми розраховані на період 2024р. і включають в себе виконання наступних основних завдань.

1. Створення групи моніторингу довкілля.

Група моніторингу довкілля створюється як структурний підрозділ в регіональній системі моніторингу якості питної води громадських криниць. Створення такої групи необхідно для забезпечення виконання наступних функцій:

- формування та ведення банку даних локальної системи моніторингу;
- координування дій суб'єктів ЛСМД;
- виконання статистичної обробки та системного аналізу даних спостережень за довкіллям (моніторингу);
- розробка пропозицій щодо управлінських рішень за результатами моніторингу.

2. Грунтовний аналіз існуючих мереж спостережень суб'єктів моніторингу якості питної води громадських криниць і створення на їх основі єдиної оптимальної локальної мережі спостережень.

Метою роботи є розробка та відпрацювання технічних рішень і програмних продуктів для організації функціонування регіонального центру моніторингу та створення основних системоутворюючих компонентів ЛСМД.

Виконання цієї роботи дасть можливість мати повну і достовірну інформацію про забруднення питної води та стан мереж спостережень за станом довкілля в районі, а на цій основі розробляти науково обґрунтовані рекомендації для прийняття управлінських рішень в галузі охорони довкілля, охорони здоров'я та вдосконалення мереж спостережень.

6. МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

6.1. Організаційне та нормативно-правове забезпечення

Контроль за виконанням Програми та координація діяльності усіх суб'єктів МД здійснюється відповідною депутатською комісією міської ради .

Суб'єкти системи МД забезпечують автономне і спільне функціонування складових цієї системи та взаємозв'язок з іншими інформаційними системами, які діють в громаді та за її межами в рамках ЛСМД.

Підприємства, установи і організації незалежно від їх підпорядкування і форм власності, діяльність яких призводить чи може призвести до погіршення стану довкілля, зобов'язані, у відповідності до чинного законодавства, здійснювати екологічний контроль за виробничими процесами та станом промислових зон, збирати, зберігати та безоплатно надавати дані і/або узагальнену інформацію для її комплексного вивчення.

Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації та громадяни, які володіють об'єктивною інформацією про виникнення або загрозу виникнення небезпечних природних явищ, повинні негайно інформувати структури

МНС .

6.2. Фінансове забезпечення

Фінансування робіт із створення і функціонування системи моніторингу довкілля здійснюється відповідно до пункту 5 постанови Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 р. №391 "Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля" з наступних джерел:

- державного бюджету;
- державного та обласного фондів охорони навколишнього природного середовища;
- коштів природокористувачів - забруднювачів довкілля;
- грантів з національних та міжнародних фондів.
- залучених коштів відповідно до рішень органів місцевого самоврядування та виконавчої влади.

Обґрунтування фінансування заходів з бюджетних коштів здійснюється відповідно до встановлених вимог.

Обґрунтування вартості заходів, які передбачається фінансувати з інших джерел, подається в порядку, який взаємоузгоджується з організацією – розпорядником коштів.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Основними критеріями оцінки реалізації Програми є:

- підвищення оперативності та якості інформаційного обслуговування суб'єктів моніторингу довкілля та інших державних органів;
- скорочення строків розробки та прийняття, якісне поліпшення управлінських рішень у галузі охорони довкілля, охорони здоров'я та раціонального природокористування;
- підвищення ефективності використання наявних організаційних структур і засобів спостережень за станом довкілля та антропогенним впливом на нього;
- зменшення чисельності сил, зайнятих впровадженням та виконанням моніторингу і витрат на його здійснення;
- створення умов для управління екологічними даними, що забезпечить можливість об'єднання всіх даних, суттєвих для оцінки та управління процесами, які відбуваються у навколишньому середовищі.